

Magpabiling buhi ang handumanan ni Ka Oris hangtud sa kahangturan

Komite Sentral
Partido Komunista ng Pilipinas
Nobyembre 2, 2021

Ang Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas (PKP) ug ang National Operational Command sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) naghatag sa labing taas nga pasidungog ug naghatag sa labing hugot nga mapulang pagsaludo kang Ka Oris (Kaubang Jorge Madlos), kanhing tigpamaba sa BHB. Walay-kaluoy nga gipatay niadtong Oktubre 29, 2021 si Ka Oris, uban sa iyang *medical aide* nga si Ka Pika samtang nagbyahe alang sa regular nga pagpatsek-ap ug pagpatambal. Si Ka Oris nag-edad og 74.

Ang tibuok Partido, tanang rebolusyonaryong pwersa ug mga higala sa rebolusyonaryong kalihukan nasubo pag-ayo sa pagkamatay ni Ka Oris. Nawad-an og importanteng kadre ug lider ang Partido, Bagong Hukbong Bayan ug tibuok rebolusyonaryong kalihukan. Apan walay angayng isaulog ang kaaway sa iyang pagkamatay. Sa wala pa siya gipatay, liboan na ka mga sumusunod ang naaghat, nabansay ug napalambo ni Ka Oris. Ang iyang pagkamartir labaw pang mipadasig sa kasamtangan ug sa sumusunod nga mga henerasyon nga ipadayon ang demokratikong rebolusyon sa katawhan pinaagi sa malungtarong gubat sa katawhan.

Hugot nga nagkig-unong ang Komite Sentral kang Ka Maria Malaya, asawa ni Ka Oris, sa ilang mga anak, ingonman sa pamilya ug mga higala ni Ka Pika. Naguol pag-ayo

ang katawhang Pilipino sa ilang kamatayon. Dakung kagulan ang gibati sa lapad nga masa, ilabina sa daghang mga mag-uuma ug katawhang Lumad nga personal nga nahimamat ni Ka Oris sa kapin lima ka dekada nga pag-alagad sa rebolusyon, apan sa susamang higayon, nasuko kung giunsa siya pagpatay sa mga talawan ug walay dungog nga mga pasista.

Kusganon namong ginakundena ang Armed Forces of the Philippines (AFP), partikular ang 4th Infantry Division, sa ilang pagpatay kang Ka Oris ug Ka Pika ug ang sagunson nga mga bakak nga gipakaylap sa mga upisyal sa militar aron tabunan ang ilang krimen. Si Ka Oris ug iyang katimbayayong nagsakay sa habal-habal ug nagsubay sa kalsada gikan sa sentro sa lungsod sa Impasug-ong sa prubinsya sa Bukidnon padulong sa *national highway* dihang giambus

sila sa mga sundalo nga sakop sa 403rd Infantry Brigade.

Sayon ra unta silang gidakop sa AFP tungod kay ang duha walay armas ug wala sa posisyon nga makigsangka. Hinunoo, gipamatay sila sa mga pasista pinaagi sa mga bala sa ilang katalawan. Walay hingpit nga kadunggan sa pagpatay sa usa ka kaaway nga walay ikasukol. Ang pag-angkon nga si Ka Oris napatay sa armadong engkwentro sa usa ka yunit sa BHB usa ka dakung bakak nga gisuportahan sa usa ka multi-milyon nga pagpamomba gikan sa kahanginan sa duul nga bukid aron magmugna og impresyon sa usa ka grabeng panagsangka.

Nasayod kami nga ang plano sa pagpatay kang Ka Oris personal mismo gidireher sa tirano. Sa walay duha-duha, ang pinal nga kamandoan sa pagpatay kang Ka Oris gimando ni Rodrigo Duterte. Nagpuliki si

Duterte sa pagpatay sa mga lider sa Partido ug BHB sa sayop nga pagtong mahimo niyang tapuson ang rebolusyon pinaagi sa pagpatay sa mga lider niini. Sa sukwahi, ang dugo ni Ka Oris labaw pang magpatabunok sa yuta kun asa molipang ug mogamot ang mga patriyotiko, demokrata ug rebolusyonaryo.

Si Ka Oris namatay nga bayani, gipatay sa mga pasista samtang nakigbisog alang sa nasudnon ug katilingbanong kalingkawasan. Sa iyang katapusang gininhawa, si Ka Oris usa ka tinuod nga komunis-tang kadre ug manggugubat. Sulod sa kapin lima ka dekada, bug-os ug walay paglubad niyang gihalad ang iyang kinabuhi sa kawsa sa tanang dinaugdaug ug pinahimuslang katawhan aron ilingkawas sila sa kadena sa imperyalismo, pyudalismo ug burukrata kapitalismo.

Isip usa ka batan-ong aktibista sa sayong bahin sa dekada 1970, naawhag siya sa kawsa sa demokrasya ug katilingbanong paglihok, nga naningkamot aron haw-ason ang katawhan gikan sa kakabus ug kagutom. Mitabang siya sa pagorganisa sa iyang mga isig ka estud-

yante sa Central Mindanao University, Musuan sa Maramag, Bukidnon. Anaa siya sa iyang ikalimang tuig isip estudyante sa *agricultural engineering* sa dihang gideklarar ang balaod militar niadtong 1972. Miundang siya sa kolehiyo ug nagpahisakop sa Chi Ro ug Federation of Free Farmers. Giaresto siya niadtong 1974 ug gipriso hangtud 1976. Nagpalig-on sa iyang desisyon nga mosampa sa armadong rebolusyon ang pasistang pagpanumpo ilalum sa balaod militar. Sa dihang nakagawas siya, miadto dayon siya sa kabanikanhan.

dayon siya sa kabanikanhan.

Misampa siya sa Bagong Hukbong Bayan isip usa ka batan-on ug nahisakop sa usa sa mga unang iskwad sa mga Pulang manggugubat sa Mindanao, partikular sa Amihanang Mindanao. Miako siya og importanteng papel sa pagdaku sa BHB hangtud sa dekada 1970 ug 1980. Gikan sa pipila ka mga iskwad, ang BHB midaghan ngadto sa pipila ka mga kumpanya samtang sila naglunsad og gimbuhatong masa, aksyong militar ug paglunsad og mga antipyudal nga pakigbisog. Nakig-away ang BHB alang sa interes sa masang mag-uuma ug Lumad ug gidepensahan ang ilang kaugalingon batok sa mga armadong ahente sa estado ug dagkung kapitalistang kumpanya sa pagtroso ug pagmina ug plantasyon nga miilog sa mga umahan ug sa yutang kabilin.

Gipraktika ni Ka Oris ang linya sa demokratikong rebolusyon sa katawhan pinaagi sa malungtarong gubat sa katawhan, ug nakita niya ang kahusto niini. Ang Partido ug BHB lalum ug lapad nga migamot sa kabanikanhan. Daghang porma sa mga rebolusyonaryong organisasyong masa ang misalingsing ug nagsilbi nga pundasyon sa pagtukod og mga organo sa pulitikanhong ga-

hum nga nagdumala sa mga gimbuhaton sa ekonomiya, pulitika, edukasyon, kultura ug militar sa ang-ang baryo pataas. Bisan pa sa mga hulga sa pasistang pagpanumpo, liboan ang nahimong myembro sa Partido aron motabang sa pagpangulo sa gubat sa katawhan.

Nadakpan si Ka Oris niadtong 1987 human sa pagkahugno sa hisgutanang pangkalinaw sa gubyrong Corazon Aquino. Napriso siya sulod sa lima ka tuig. Sa maong panahon, nakita sa BHB sa Mindanao ang kagrabe sa mga kasaypanan sa ahat nga regularisasyon ug insurreksyonismo kun diin ang mga Pulang manggugubat sa BHB hilabihan nga nakakonsentra sa mga batalyon nga wala mitakdo sa horisontal nga pagkatag niini ug sa kaalautan sa pagpalagsik ug pagpalapad sa baseng masa. Sa katapusan, pag-uk-uk ug paghuyang sa suportang masa nagpamatuud sa wala nasustiner nga mga kadaugan sa BHB sa ulahing bahin sa 1980s hangtud 1990.

Si Ka Oris nagsilbi isip usa sa pinakalig-on nga mga haligi sa Ikaduhang Bantugang Kalihukang Pagtul-id nga gideklara sa Komite Sentral niadtong 1992 aron tul-iron ang mga batakang Marxista-Leninista-Maoistang prinsipyo sa Partido ug ang estratehikong linya niini sa demokratikong rebolusyon sa katawhan pinaagi sa malungtarong gubat sa katawhan. Lig-on siyang mibarog batok sa mga rebisyunista ug “Wala” nga mga oportunistang diin lakip niini ang mga kanhi kadre sa Komisyon sa Mindanao nga sa ngadto-ngadto nahimong mga traydor sa rebolusyonaryong kawsa. Kanunay niyang ginasulti nga dili ang kaaway ang hapit makapuo sa BHB sa Mindanao niadtong dekada 1980 ug sayong bahin sa dekada 1990, kundili ang kaugalingong mga kahuyangan ug dili maayong mga desisyon sa hukbo.

Sa milabay nga duha ka dekada, gipanguluhan nila Ka Oris ug uban pang mga kauban ang Partido, BHB ug mga rebolusyonaryong pwera sa

ANG Bayan

Espesyal nga Isyu | Nobyembre 2, 2021

---

instagram.com/prwc.official

@prwc_info

fb.com/cppinfo

cppinformationbureau@gmail.com

Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral ng Partido Komunista ng Pilipinas

Northeast Mindanao. Ang gubat sa katawhan magdilaab sa lima ka rehiyon sa isla sa Mindanao samtang gipatuman sa BHB ang linya sa sub-sub ug malukpanong gerilyang pakiggubat subay sa nagkalapad ug nagkalalum nga baseng masa.

Niadtong 2015, gituboy siya isip usa sa mga nangulong kumander sa National Operational Command sa BHB isip pag-ila sa abanteng kasinatian sa paglunsad sa gubat sa katawhan sa isla. Niadtong 2016, gipatuman ni Ka Oris ang usa ka mahinungdanong papel nga tigumon ang halos usa ka gatos nga mga kadre gikan sa tanang rehiyonal nga komite sa Partido sa tibuok Pilipinas aron ipatawag ang makasaysayang Ikaduhang Kongreso sa Partido. Atol sa Kongreso, napili si Ka Oris isip myembro sa Komite Sentral, Kawanihan sa Pulitika ug Komiteng Tigpatuman, ug gitahasan nga mahimong usa sa mga nangulong kadre sa Komisyon Militar ug Komisyon sa Mindanao. Gitahasan usab siya isip *consultant* sa National Democratic Front of the Philippines (NDFP) sa negosasyong pangkalinaw.

Isip lider sa Partido, gitun-an ug hugot nga gipraktika ni Ka Oris ang Marxismo-Leninismo-Maoismo. Nagagahin siya og panahon sa pagbasa ug pagbasa-usab sa mga klasikong sinulat pangmilitar ilabina sa mga bantugang lider-komunista sama ni la Mao Zedong, Ho Chi Minh ug Vo Nguyen Giap. Makuti niyang gitun-an ang kasaysayan ug malampusong mga kasinatian sa paglunsad og gubat sa katawhan sa semikolonyal ug semipyudal nga mga nasud. Kanunay siyang nadasig sa mga epikong pakigbisog sa mga dinaugdaug ug pinahimuslang mga hut-ong sa tibuok kasaysayan.

Migahin siya og panahon ug mipaambit sa iyang kahanas sa pagbansay sa mga batan-ong kadre ug Pulang manggugubat sa arte ug siyensya sa gerilyang pakiggubat. Nagsulat siya og mga manwal ug mga kurso sa pagbansay para sa mga upisyal ug manggugubat sa

BHB nga napalambo sa karaan ug bag-ong mga kasinatian sa paglunsad sa gerilyang pakiggubat. Gihatagan niyang duso ang pagpatawag sa mga kadre sa Partido sa dagku ug gagmay nga mga panagtigum, konsultasyon ug komperensya diin siya matinud-anon nga maminaw, magpaambit ug makiglantugi sa mga kauban. Nagbaktas siya ug lagyong mga distansiya gikan sa usa ka natarang gerilya ngadto sa lain aron direktang obserbahan ang gimbuhaton sa mga komite sa Partido ug mga yunit sa BHB. Sa miaging mga tuig, milibot siya sa kapupud-an aron sa magpadasig ug magpaambit sa iyang kahibalo sa paglunsad sa gubat sa katawhan taliwala sa risgo. Kanunay niyang ginaingon nga ang mismong paghiusa sa mga kadre ug pag-ases sa ilang rebolusyonaryong praktika taliwala sa grabe nga mga operasyong militar usa na ka kalamposan.

Si Ka Oris usa ka lig-on nga tigpanalipud sa kinaiyahan. Usa sa unang mga demonstrasyon nga iyang giorganisa isip aktibista mao ang protesta batok sa usa ka kumpanya sa *logging*. Sulod sa pipila ka dekada, gipangulohan niya ang mga yunit sa BHB nga nakig-away batok sa dagkung mga kumpanyang burgesya komprador nga migun-ob sa kinaiyahan. Gihatagan niya og duso ang pagpagawas og pamahayag matag tuig atol sa Earth Day ilabina taliwala sa nagkagrabeng krisis sa kinaiyahan nga dala sa kapitalistang anarkiya sa produksyon ug ang makadaot nga epekto ug kadaot niini sa ekolohiya sa kalibutan. Gidepensahan niya ang mga aksyon sa BHB nga maoy miparalisa sa mga makinarya sa mga kumpanyang *logging* ug mina nga miguba sa yuta ug nagpahimulos sa katawhan.

Adunay prominenteng papel si Ka Oris sa pakiglambigit sa publiko. Gipili siya isip usa sa mga representante sa NDFP-Mindanao sa negosasyong pangkalinaw sa gubyerno ni Corazon Aquino niadtong 1986-1987. Nagsilbi siya isip tigpamaba

sa NDFP-Mindanao, dayon sa Bagong Hukbong Bayan. Gikuha niya ang ngalan nga "Oris" gikan sa iyang uyoan ug ama-ama nga si Mauricio Ravelo, kinsa nagpadaku kaniya sukad niadtong tres anyos siya. Una siyang giinterbyu isip Ka Oris niadtong 1978 sa usa ka reporter sa Bombo Radyo.

Isip tigpamaba, daghang mga midya ang nahimamat ni Ka Oris. Daghan siyang nahigala nga mga reporter ug manunulat dili lamang tungod kay nagapainterbyu siya sa bisan unsang higayon pwede, apan ilabina tungod kay siya kanunay nga mahigalaon sa mga peryodista, bisan sa mga dayag nga supak sa rebolusyonaryong kawsa. Madasigon niyang gisuportahan ang pakigbisog alang sa kagawasan sa pagpamahayag o *press freedom*. Pinaagi sa iyang mga paningkamot, dili lamang pipila ka mga peryodista ang nakakita kung unsa kalayo sa rebolusyonaryong kalihukan sa imahe sa mga "terorista" nga padayong ginasangyaw sa mga tinuod nga terorista—ang mga pasistang reaksyunaryo. Nakighinabi siya sa mga peryodista ug magsisibya sa tumong nga maabot ang publiko ug maklaro ang mga panglantaw sa rebolusyonaryong kalihukan. Ang mga tigbalita nga nakatambong sa mga *press conference* nga gi-organisa ni Ka Oris makapamatuod sa iyang karisma ug pagkamaubsanon.

Gani, bisan pa sa iyang pagkailado ug taas katungdanan, si Ka Oris nagpabilin nga usa ka mapaubsanong rebolusyonaryo nga mibalibad sa sayon nga kinabuhi ug mipili sa lisud ug bug-at nga kinabuhi sa usa ka kadre sa Partido ug gerilyang manggugubat. Napatigbawan niya ang iyang kahimtang bisan aduna siyay permanenteng sakit sa pantog (tungod sa wala dayon matambali dihang anaa pa siya sa prisohan) pinaagi sa pagpadayon sa usa ka matngon sa kalimpyo ug mapangahason nga estilo sa kinabuhi. Gikataw-an niya ang balik-balik nga istorya sa militar nga siya masaki-

ton ug nagluya. Sa kinatibuk-an, nagpabilin siyang himsog ug nakasabay pa sa lagyo nga mga lakawan ug mga maniobra bisan niining milabayng mga bulan taliwala sa grabeng operasyon sa kaaway. Ang mga batan-ong Pulang manggugubat ug mga rebolusyonaryo kanunay nga naaghat ni Ka Oris, nga taliwala sa iyang balatian ug katigulangan nagpadayon pa gihapon siya sa pagsubay sa lisud nga dalan sa gubat sa katawhan.

Si Ka Oris usa ka tipikal nga modelo isip amahan sa pamilya, mahigugmaon kaayo sa iyang asawa nga si Ka Maria Malaya, ug sa ilang duha ka anak. Sama sa daghang mga rebolusyonaryo, miangot sila sa dugay nga panahong wala magkuyog. Taas kaayo ang iyang pagtahud kang Ka Maria, nga nangulong kadre usab sa Partido.

Gitratar niya ang mga kauban nga adunay mainitong pagmahal, ilabina ang mga batan-on. Aduna siyay walay-kinutuban nga gugma ug pagpakabana sa mga kauban ug sa

masa. Ginasiguro niya nga maayong maatiman ang tanan. Malipayon siya taliwala sa mga lisod nga sitwasyon mao nga dali siyang masuod sa mga tawo. Si Ka Oris usa ka kauban nga gimahal sa mga Pulang manggugubat, sa masang mag-uuma, Lumad, ug mamumuo, ingonman sa nagkalain-laing sektor sa kasyudaran. Alang sa kadaghanan, siya usa ka mahigugmaon nga amahan nga nagpakabana sa dagku ug gagmay nga mga mulo sa mga kauban.

Alang kang Ka Oris, ang paghigugma sa halapad nga masa sa mga mamumuo ug mag-uuma katugbang sa kasilag sa dagkung agalong yutaan, dagkung burgesya-komprador, mga kumpanya sa mina, plantasyon, burukrata kapitalista, tirano ug diktador, ug sa mga pasistang terorista nga nagpalungtad sa madaugdaugon ug mapahimuslanong sistema. Gigamit nila ang tanan nilang rekurso aron dauton ug biaybiayon ang imahe ni Ka Oris. Labaw pa sa pagkatalawan ug pagkawalay dungog ang pagsaulog sa mga pasista sa

ilang pagpatay kang Ka Oris. Ginaulog-ulogan lamang nila ang ilang kaugalingon sa pagtoo nga ang pagpatay kang Ka Oris maoy katapusan sa rebolusyon. Sama sa giingon mismo ni Ka Oris, ang rebolusyon magpadayon tungod kay kini makatarunganon.

Sa pagpatay kaniya, gipabantog na hinuon sa mga pasista si Ka Oris. Nagpabilin siyang buhi sa kasingkasing ug hunahuna sa katawhang Pilipino isip usa sa ilang mga bayani ug sulundon. Ang iyang dili mabuntog nga diwa sa rebolusyonaryong pagsukol padayong mituhop sa bag-ong henerasyon sa mga kadre sa Partido ug mga batan-ong Pulang manggugubat. Magsilbi kini nga inspirasyon sa umaabot nga mga henerasyon nga magpadayon sa pakigbisog alang sa tinuod nga nasudnong kagawasan ug katilingbanong kalingkawasan, yuta alang sa walay yuta ug nasudnong industriyalisasyon, ug para sa pagpalingkawas sa katawhan gikan sa tanang matang sa pagpangdaugdaug ug pagpahimulos.

Mabuhi ang handumanan ni Ka Oris!

Ipataas ang sulo sa Marxismo-Leninismo-Maoismo!

Iasdang ang kawsa sa demokratikong rebolusyon sa katawhan!

Ipadayon ang gubat sa katawhan hangtud sa hingpit nga kadaugan!

Mabuhi ang Bagong Hukbong Bayan!

Mabuhi ang Partido Komunista ng Pilipinas!

Mabuhi ang katawhang Pilipino!

AB